

Postmottaket

Fra: Ystad Bodil [Bodil.Ystad@fm-nt.stat.no]
Sendt: 11. desember 2003 13:25
Til: Postmottaket
Emne: Ref. 2003/02997

49753.DOC

2003/2997	135
2003 ASR/	BS
TIN	486

<<49753.DOC>> Uttalelse fra FM i Nord-Trøndelag oversendes.

Mvh
Bodil Ystad
Arkivleder
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Administrasjonsavdelingen
Tlf: 74 16 82 18
Mobil: 93 40 13 05
E-post: bodil.ystad@fm-nt.stat.no
URL-adr: www.fylkesmannen.no/NT

FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG

Landbruksavdelingen

Saksbehandler: Jan Olsen

Deres ref.: 200302997-/TIN Vår dato: 10.12.2003
Vår ref.: 2003/7602 Arkivnr: 50

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Uttalelse til ny forskrift

Viser til utkast til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket (jordmidlene) og forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (skogmidlene).

Innledning.

Stortinget har bestemt at en rekke nye oppgaver innen landbruksforvaltningen skal overføres til kommunene (*St.meld nr 1 2001-2002. Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå*).

I tillegg til juridiske virkemidler omfatter dette overføring av vedtaksmyndighet for økonomiske virkemidler som miljømidlene under Landbrukets utviklingsfond (LUF) og skogmidlene under LUF. Intensjonene er å styrke det lokale selvstyret, vitalisere lokaldemokratiet, gi kommunene bedre anledning til å se landbrukspolitikken i sammenheng med andre samfunnsoppgaver, og samtidig bidra til bedre målretting og effektivisering av statlig virkemiddelbruk.

Det framgår av oversendelsesbrevet at i utkast til forskrift er det lagt til grunn ønske om stor frihet for kommunene til å prioritere mellom de ulike tiltak, fastsette tilskuddssatser og nærmere kriterier og eventuelle vilkår.

Fylkesmannen ser klart at stor kommunal frihet er en forutsetning for å lykkes i forhold til intensjonene. Dette må bety at det ikke legges sterke formelle begrensninger på det kommunale selvstyret. Flere forslag i utkast til forskrift om skogmidlene oppfattes å være ubegrunnede avgrensninger på bruken av tilskudd. En naturlig innretning på nasjonalt nivå kan være maksimalt tilskudd (%) på enkelttiltak. På den andre siden vil uklare virkeområder / formål kunne uthule ordningene som igjen vil kunne føre til at en ikke når de landbrukspolitiske mål. Det er viktig at forskrifter er robuste og forutsigbare.

I tillegg til nasjonale og lokale mål er det gjennom fylkesplanarbeidet og "Strategisk plan landbruk" satt regionale mål for landbruket i fylket. I tildelingsbrevet fra Fylkesmannen til kommunene er det ønskelig i noen grad å stimulere til aktiviteter for å nå regionale mål.

Kommunale prioriteringer.

Fylkesmannen vil understreke viktigheten av at kommunene skal fastsetter retningslinjer for prioritering av søknader (jfr. § 8 i forskrift om jordmidlene) og at dette skal skje i dialog med fylkesmannen og næringsorganisasjonene lokalt. Dette gjør det mulig å bringe både regionale betraktninger og lokalt viktige næringsspørsmål inn i den kommunale prosessen.

Slike retningslinjer vil også være med på å øke rettssikkerheten i behandlingen av klagesaker.

Det forutsettes at dette også blir innarbeidet i forskriften for skogmidlene.

I § 8 (i forskrift om miljømidlene i landbruket) og § 7-3 (forskrift om skogmidlene) framgår at det i særlige tilfeller kan dispenseres fra reglene. Slik myndighet er gitt hhv "Fylkesmannen" og "departementet eller den det bemyndiger". Myndigheten bør være tillagt samme nivå i de 2 forskriftene.

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket.

Oppfølging av tiltak.

Krav om skjøtselstiltak etter gjennomføring av hovedtiltak.

Kulturlandskap "produseres" over lang tid. Utkastet inneholder bestemmelser om arbeidsfrister, men så vidt vi kan se finnes det ingen krav om oppfølging av tiltak i form av skjøtsel. Vi mener at dette manglende kravet, kombinert med bruk av midlene på eiendommer som er ute av drift, vil kunne slå uheldig ut. Selv om det i den konkrete saken stilles krav om varig skjøtsel vil muligheten for reaksjon, slik det er beskrevet i §10, bli svært begrenset.

Krav om miljøplan

Krav om oversiktsplan til alle.

I §6 er kravet om miljøplan tatt inn med henvisning til forskrift om miljøplan. Det vil her være tale om miljøplan trinn 2 for det aktuelle tiltaket for søkere som mottar produksjonstilskudd. Vi mener dette representerer en uheldig forskjellsbehandling, og at forskriften bør inneholde krav om en form for oversiktsplan hvor tiltaket inngår, uavhengig av om søkeren/eiendommen mottar produksjonstilskudd eller ikke.

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Forskriften erstatter forskrifter om tilskudd til skogsveier (2 stk) og forskriftene om tilskudd til praktikanter i skogbruket, førstegangstynning, drift i vanskelig terreng, skogkultur og miljøtiltak i skogbruket. I følge oversendelsesbrevet fra Landbruksdepartementet har forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging vært på høring og vil bli fastsatt senere i høst. For ordningene med tilskudd til tynning og tilskudd til drift i vanskelig terreng ble det i 1995 nødvendig å fastsatte egne regler i fylket, dersom ordningene skulle videreføres. Skognæringen og politiske organer i fylket har sett verdien og nødvendigheten av slike ordninger. Det har derfor vært regionale forskrifter for disse ordningene fram til i dag.

I forslag til forskrift om bruk av skogmidlene er det etter Fylkesmannens vurdering lagt for sterke formelle begrensninger på det kommunale selvstyret.

Vi gjentar at den nasjonale forskriften må være enkel og robust og gi kommunene den frihet som er intensjonen. Årlige variasjoner i tildeling og begrensninger bør komme i tildelingsbrevet.

Kap. 2. Tilskudd til skogkultur.

Av forslag til forskrift framgår at *det ikke skal gis tilskudd til skogplanting, såing, kjøp av utstyr eller til tiltak som ved uttak av virke gir overskudd.*

At forskriften ikke hjemler adgang for kommunene til å gi tilskudd til skogplanting er fylkesmannen uenig i både av prinsipielle og faglige grunner. Prinsipielt bryter det med landbruksdepartementets uttrykte målsetting for kommunereformen. Når målsettingen er at kommunene skal ta ansvar for landbrukspolitikken for at den skal tilpasses den enkelte

kommunes behov vil det være uheldig å begrense kommunenes muligheter til å bestemme hvordan midlene skal brukes. Det signaliserer at man ikke stoler på kommunene.

Faglig sett vil dette være svært uheldig for vårt fylke og for så vidt hele Midt-Norge. P.g.a av vanskelige foryngelsesforhold har det gjennom alle år blitt gitt tilskudd til planting. De vanskelige foryngelsesforholdene er av klimatisk art og gjør at naturlig foryngelse ikke er en aktuell foryngelsesform i vårt fylke. Omfattende forskningsarbeider dokumentere dette. Slik sett er Midt-Norge meget forskjellig fra Sør og Østlandet. Selv om skogavgiftsordningen er betydelig forbedret gir ikke det gode nok resultater for vårt fylke. Vi ser allerede nå at plantingen er redusert til dels dramatisk i løpet av de siste 2 årene (ca. 45 %). Langt mer enn reduksjonen i avvirkningen skulle tilsi. Konsekvensene av et lavt investeringsnivå innen skogkultur er i følge beregninger at bruttoproduksjon reduseres fra 1,2 mill til 0,8 mill. kbm. I tillegg synes bortfallet av tilskudd til planting å gi som følgeeffekt generelt lavere aktivitet på flere områder.

Tynning har en marginal økonomi. Det bør derfor kunne gis tilskudd selv om tiltaket gir knapt overskudd. Ut fra ressursene i våre skoger er det mulig å ta ut 60-70.000 kbm tynningsvirke. De siste årene er det tatt ut bare 2-3.000 kbm. Gjennom treprogrammet motiveres det bl.a. til produktutvikling og økt markedsandel for skogprodukter. En slik satsing forutsetter at tilfanget av godt råstoff opprettholdes og økes. (bioenergi)

Kap. 3. Tilskudd veibygging.

Av oversendelsesbrevet fra Landbruksdepartementet framgår at det i tildelingsbrevet til fylkesmennene og videre til kommunene vil ligge en begrensning om at *tilskuddet til veiformål ikke kan utgjøre mer enn maksimalt 50% av det tildelte beløp til skogtiltak i den enkelte kommune.*

Fylkesmannen har ingen merknader til forskriftens bestemmelsene om tilskudd til veibygging, men er faglig uenig i den begrensning som oversendelsesbrevet annonserer.

Det er fortsatt viktig å stimulere til veibygging i fylket. Dette gjelder spesielt ombygging av eksisterende veger (bygd på 60- og 70 tallet) og fortetting av veinettet

Kap. 4. Tilskudd til miljøtiltak i skog.

Av § 4-4 (Vilkår) 2. ledd framgår at ... *normalt skal tilskuddsbeløpet til en enkel skogeier ikke overstige kr 75. 000,-.*

Prinsipielt bør tilskuddet dekke påløpne kostnader. Fylkesmannen kan derfor vanskelig forstå den øvre begrensning på kr 75.000. Det kan som eksempel være mer formålstjenlig med et noe større område som gir 150.000 kroner i tilskudd enn 2 mindre områder som hver gir 75.000 kroner.

Det er videre uklart hva som menes med normalt. Av § 7-3 framgår at det i særlige tilfeller kan dispenseres fra reglene. Dette punktet bør kunne være dekkende for "ikke normale forhold" slik at ordet normalt kan strykes i § 4-4, 2. ledd.

Kap. 5. Tilskudd til andre tiltak i skogbruket.

Av forslag til forskrift framgår at *det ikke er anledning til å gi tilskudd til taubanedrift.*

Denne begrensingen har også fylkesmannen både prinsipielle og faglige motforestillinger til. De prinsipielt er de samme som for skogkultur og skogveier. Faglig sett er det viktig å stimulere til tiltak som har som mål å øke aktiviteten og ressursutnyttelsen. Med bakgrunn i tidligere ressursoversikter er det grunn til å anta at det i bratt og vanskelig terreng kan tas ut for salg i området 50.000 kbm pr. år. Taubane er det eneste utstyret som i slikt terreng ivaretar fagarbeidernes sikkerhet og arbeidsvilkår på en tilfredsstillende måte. Bruk av annet utstyr som f. eks traktor er ikke forsvarlig.

I Nord-Trøndelag er det gjennom flere 10-år bygd opp kompetanse for slik aktivitet, hvor det i tillegg er lagt spesiell vekt på hensynet til biologisk mangfold.

Etter Fylkesmannens vurderinger er miljøtilpasset verdiskaping viktigere enn de tekniske løsninger som velges. Taubane er et miljøvennlig utstyr som ikke gir kjørespor eller andre terrengskader. Utstyret kan også brukes på bæresvak mark og er med på å gjøre skogbruket mer robust i en landsdel med svært variert topografi og bæreevne.

Med hilsen

Inger Lise Gjørsv
Fylkesmann

Bjarne Haug
Landbruksdirektør

Saksbehandlers telefon: 74 16 81 89